

De krachten bundelen

(Bijna) elke dag koken en van je eten genieten, zelf je was doen, een stofzuiger door je huis halen als je per ongeluk met modderschoenen naar binnen bent gelopen of even gauw naar de HEMA om een nieuw kopje te kopen, omdat je er één kapot hebt laten vallen. Dagelijkse bezigheden, toch? Voorbeelden van huishoudelijke klusjes die de dag een ritme geven. Juist die gewone dingen in en om huis zorgen voor een goede daginvulling en structuur. Voor iedereen, dus ook voor mensen die ondersteuning bij leven krijgen.

Er was een tijd dat mensen met een beperking in groepen op grote instellingsterreinen woonden. Midden jaren '90 begon daar voorzichtig verandering in te komen toen staatssecretaris Erica Terpstra aan de wieg stond van het persoonsgebonden budget (pgb). Met een pgb kun je zelf de ondersteuning

organiseren die je nodig hebt, je hebt de regie over je eigen leven. Die visie sloot naadloos aan op de ideeën van de JP. Niet vreemd dus dat de JP als één van de eerste zorgorganisaties in 1997 met deze vorm van financiering ging werken.

De eerste weekendhuizen van de JP in Hengelo en Zwolle voorzagen in een behoefte. In het begin waren ze door de week gesloten, want er waren dan geen kinderen die kwamen logeren. Al snel waren er ouders die hun kinderen graag door de week wilden laten komen, omdat juist dat hen hielp. Zo ontstonden de logeerhuizen. Nog later kwamen er plekken waar jongeren konden leren om individueel te gaan wonen, de zogenaamde trainingshuizen. Of we spraken over 'deeltijd wonen'. Welke naam het beestje ook kreeg, steeds gingen we uit van die huiselijke omgeving. Wonen net als thuis dus, want hoe normaler de woning, hoe meer er een appèl wordt gedaan op het normale leven.

Kinderen en ouders leerden de JP op deze manier goed kennen en de stap om vanuit logeren, trainen of deeltijd wonen écht

individueel te gaan wonen werd zo een stuk kleiner. We gingen met ouders en kinderen in gesprek, letterlijk aan de keukentafel, en hadden het samen over vragen als ‘wat is belangrijk voor je kind?’, ‘hoe kun jij deze stap gaan zetten?’ en ‘wat past bij jullie als gezin?’ Als je zo met elkaar in gesprek en in verbinding bent, is dat zeggenschap.

De rechtsvoorgangers van de JP hadden naast de kortverblijfhuizen ook gezinsvervangende tehuizen in Almelo, Apeldoorn, Deventer, Drachten, Tiel en Vaassen. Die vorm van wonen was er niet in Hengelo en Zwolle. Daar waren tot dat moment alleen de kortverblijf-, logeer- en weekendhuizen van de JP. Ouders die interesse hadden om hun kind bij de JP te laten wonen, bezochten die locaties. Vervolgens praatten we samen verder over hun wensen en dromen. Voor ouders kwam een vorm van wonen binnen bereik die ze eerder niet voor mogelijk hadden gehouden: hun kind hóefde niet naar een grote instelling, maar kon in een huiselijke omgeving in de wijk blijven wonen met professionele

ondersteuning van de JP. Ouders bundelden hun krachten in ouderinitiatieven en met de inzet van het pgb ontstonden er met de jaren locaties voor kleinschalig wonen in en rondom Zwolle, in Twente en Friesland. Een ontwikkeling die antwoord gaf op een wens van ouders voor hun kinderen. Sommige van die locaties bestaan nu nog steeds.

Eerder in dit verhaal las je al iets over zeggenschap van cliënten, ouders en verwanten. Wat heeft dat nu met dit stukje geschiedenis over ouderinitiatieven binnen de JP te maken? Dat zit zo. Rond het jaar 2000 waren er binnen de JP een centrale cliëntenraad, regionale cliëntenraden en ook lokale cliëntenraden. Deze raden hielden zich bezig met onderwerpen die iedereen op de locatie aangingen. In die periode maakten ouders meer en meer bewust een keuze voor een (toekomstige) woonplek voor hun kind, al dan niet in de vorm van een ouderinitiatief. We gingen individueel met ouders en hun kinderen in gesprek over hun woonwensen. Want wat voor de één belangrijk is, is dat voor de ander

niet. Daar waar je zelf over gaat, ga je ook écht zelf over. Dat is zeggenschap in z'n puurste vorm. Omdat we voor cliënten alles zoveel mogelijk op individueel niveau willen regelen, neemt de collectieve belangenbehartiging af.

We willen dat iedereen zich uit kan spreken op de plek waar dat nodig is, niet alleen zij die deel uitmaken van een centrale of regionale cliëntenraad. Daarom zijn die raden niet meer actief. Op sommige locaties is er een lokale cliëntenraad, omdat het daar écht past en deze vorm van zeggenschap op die specifieke plek dus meerwaarde heeft. We vragen mensen die ondersteuning krijgen en hun verwanten steeds vaker om mee te denken over andere thema's binnen de JP, zoals de benoeming van een nieuwe bestuurder. Ook dat is zeggenschap. Je kunt op allerlei manieren en momenten met elkaar een goed gesprek voeren. En zo maakt een collectieve cliëntenraad zichzelf vaak overbodig.